

Borgerlig enighet!

Viktigast av allt är att de tre borgerliga partierna kan hålla samman under en hel mandatperiod. Det är program och idéer som avgör valen och skapar den politiska utvecklingen.

Ett skapande samhälle präglas av konkurrens, jämförelse och utveckling, inte av stora centralbyråkratiska system. Effektivitet handlar om organisation, motivation och utbildning — inte om övervakning, reglering och kontroll. Där går skiljelinjen mellan borgerlig och socialdemokratisk politik även efter 1988 års val.

Viktigast av allt är att de tre borgerliga partierna kan hålla samman under en hel mandatperiod. Moderaterna måste göra skäl för det andra ledet i partinamnet — samlingspartiet.

Väljare som tänker efter lite grand måste inse att det endast är de ståndpunkter som är gemensamma för de tre borgerliga partierna som har utsikt att bli förverkligade under treårsperioden. Det är de gemensamma frågorna som måste drivas under valrörelsen, inte partiernas profilfrågor.

Viktigast är löntagarfondernas definitiva avskaffande. Ideologiskt sett har det personliga ägandet segrat över det kollektiva. Aktiespridningen har genom allemansfonderna ökat dramatiskt i Sverige — mer än i andra industriländer. Det blev slutresultat av fonddebatten.

Trepartimotionen i familjepolitiken får inte glömmas bort. De kommunala barnstugorna måste få konkurrens inte bara av föräldrakooperativ utan också av enskilda företag, ideella organisationer, kyrkor osv. Alla bör ges ekonomiska möjligheter att organisera barntillsyn i konkurrens med kommunerna. På det viset ges föräldrarna en chans att rösta med fötterna. Det är den enda vägen att förbättra kvaliteten på barntillsynen. Socialdemokraterna skall inte få chansen att hävda att det borgerliga alternativet under några omständigheter kan leda till försämrade barntillsyn.

För de föräldrar som vill stanna hemma hos sina barn under deras första tre levnadsår bör det finnas ekonomiskt realistiska möjligheter att göra detta — trots svårigheterna med ett så långt uppehåll i yrkesverksamheten.

Effektiviteten i vård och undervisning

Docent Karl-Olof Faxén var tidigare chefsekonom på SAF.

måste höjas väsentligt. Vårdköerna kan inte förkortas genom ökade arbetsinsatser — dels därför att den arbetskraften helt enkelt inte finns, dels därför att denna väg skulle leda till orimligt höga skatter, t o m högre än dagens 57%-iga skatte-tryck. Effektivitet i vård handlar inte om fler diagnoser per arbetstimme utan om ökad träffsäkerhet och färre misstag. Det handlar om utbildning, organisation och motivation.

Den stora svårigheten i rationaliseringen av offentlig verksamhet är bristen på klara politiska målsättningar. När man inte vet vad man skall mäta mot kan nästan vad som helst presenteras som effektivitetshöjande.

Utbildning för ett skapande samhälle är vad vi behöver. Vi måste undvika att utbildade regleringsbyråkrater. Kreativitetsträningen måste prioriteras högst. Kunskaper är naturligtvis viktiga för kreativiteten men det är inte den receptiva förmågan som i första hand behöver utvecklas.

Utbildningsexplosionen innebär att olikheterna i personlig förmåga framträder allt tydligare. Välutbildade människor vill bli behandlade som individer, inte som medlemmar av ett kollektiv. Var och en upplever konkret att hon eller han har en personlig förmåga som andra inte har, samtidigt som hon eller han lär sig respektera andras personliga förmåga.

Lönebildningen

För organisationsväsendet innebär detta att den organisation, som inte kan lösa de enskilda medlemmarnas problem på vederbörandes egna villkor, kommer att vittra bort. Lönebildningen sker på arbetsplatserna. Endast där kan bedöm-

ningen av personlig förmåga och avvägningen av den enskilde individens lön i förhållande till andra löner göras.

Detta hindrar naturligtvis inte en fortsatt utveckling av starka fackliga organisationer i vårt land. Det blir de lokala klubbarna som blir de operativa beslutsenheterna, inte riksorganisationerna.

Stat och kommun som arbetsgivare måste profilera sig bättre och framstå som en starkare, mer konsekvent arbetsgivarpart för de offentliganställdas organisationer. Men när det gäller den privata arbetsmarknaden bör staten hålla sig neutral. Det är mycket litet staten kan göra för att befrämja en utveckling på den privata arbetsmarknaden av individuell lönebildning på arbetsplatsnivå — det är en uppgift för facket och arbetsgivarna.

Det är sant att lönebildningen är det stora olösta ekonomiskt-politiska problemet i Sverige. Vi kan inte leva med ett system som ger 6–7% årliga lönehöjningar när alla både på den fackliga sidan och på arbetsgivar sidan inser att ungefär hälften är maximum. Lönebildningen driver fram en inflation som leder till mycket större orättvisor i inkomst- och förmögenhetsfördelningen än de irrationaliteter i lönestrukturen som organisationerna kämpar med. Avtalsrörelserna silar mygg och sväljer kameler. Men detta är en fråga som parterna själva måste lösa — det är ingen politisk fråga.

Man kan naturligtvis säga att det är otacksamt att vara regering när det mest centrala problemet ligger utanför statens kompetensområde. Men en socialdemokratisk regering har det inte lättare än en borgerlig på denna punkt.

Det viktiga är alltså att arbetsmarknadens parter samverkar för en lönepolitik

som möjliggör full sysselsättning utan inflation. Den fulla sysselsättningen får inte ges upp. Företagare och anställda har här ett centralt gemensamt intresse. Ingen tjänar på att samhällsekonomin körs på sparlåga.

Otillräcklig ekonomisk tillväxt

Tillväxten i svensk ekonomi är otillräcklig. Finanspolitiken måste inriktas på att öka investeringarna i näringslivet. Lägre kapitalkostnader genom lägre skatter och minskad offentlig upplåning som bereder utrymme för näringslivet är viktiga medel.

Valutaregleringen måste avskaffas helt. Sällan har man från OECD sett så ironiskt sarkastiska kommentarer som till Riksbankens trögfotade agerande. Är det LO som måste blidkas med symbolpolitik? Eller är det Riksbankens positiva avsikt att utnyttja kvarvarande delar av valutaregleringen till att hålla uppe räntan på en onaturligt hög nivå?

Försvarspolitiken

Det är illavarslande när Ambassadör Pankin oreserverat instämmer i Ingvar Carlssons utrikespolitiska deklamationer. Ubåtskränkningarna visar att den socialdemokratiska säkerhetspolitiken säljer smöret och tappar pengarna. Vi vinner ingen respekt genom att medverka i sex-nationsinitiativ som mynnar ut i kanonaffärer med Indien.

Försvarspolitiken bör inriktas på neutralitetsskyddet. Varken den polska eller den tyska frågan är lösta och ingen vet om

lösningar i fredliga former över huvudet är möjliga. Kan vi inte skydda vatten och luft från inkräktare kan den ena eller den andra stormakten se sig tvingad att tillvälla sig kontrollen över strategiskt viktiga svenska landområden.

Som en sovjetisk lärobok i national ekonomi så träffande skriver "utgör vårt nuvarande samhällstillstånd en direkt fortsättning på livegenskapen. Den stora liberala revolutionen i Västeuropa under 1800-talet nådde aldrig vårt land".

Den gemensamma grunden

Vad vi nu bevittnar är sprängkraften i de västerländska idéerna, den svenska borgerlighetens gemensamma grund. Idéer är starkare än vapen. Frihet och integritet för individen, politisk demokrati och grundlagsskyddad äganderätt är idéer som sipprar genom järnridån.

Affärer och personligheter kan spela en viss roll men det är program och idéer som avgör valen och skapar den politiska utvecklingen.

De tre borgerliga partierna måste värda den gemensamma kärnan och vinna väljarnas förtroende för att de denna gång kan hålla ihop under de tre korta år som en mandatperiod utgör.

Ett skapande samhälle präglas av konkurrens, jämförelser och utveckling, inte av stora centralbyråkratiska system. Effektivitet handlar om organisation, motivation och utbildning — inte om övervakning, reglering och kontroll. Där går skilljelinjen mellan borgerlig och socialdemokratisk politik även efter 1988 års val.